

zomer
Juli/ augustus 2023

- ☛ *Persoonlijke zorg en aandacht*
- ☛ *Oog voor zorg na de uitvaart*
- ☛ *Voor ieder budget*
- ☛ *Vrijblijvende voorbespreking*
- ☛ *Dag en nacht beschikbaar*

Rob de Ruijter

24-uurs toegang tot eigen rouwkamers aan de Adriaen van Ostadestraat 1^a | 2981 CB Ridderkerk

Uitvaartverzorging Ridderkerk
Lagendijk 191
2981 EL Ridderkerk

T 0180 - 430 300
E info@uitvaartverzorgingridderkerk.nl
W www.uitvaartverzorgingridderkerk.nl

ZAALVERHUUR

voor zakelijke en particuliere bijeenkomsten

In het kerkgebouw *Kerk aan de Maas* zijn diverse zalen te huur. De kleine zaal is zeer geschikt voor het vieren van verjaardagen. De grote zaal leent zich goed voor recepties en feesten. De twee vergaderzalen met groot scherm zijn geschikt voor vergaderingen tot 20 personen. De kerkzaal met podium en orgel is ideaal voor kleine en grote koorrepeties.

Adres

Kerk aan de Maas
Pretoriusstraat 56
Ridderkerk
www.pgbolnes.nl

Neem contact op met
coördinator Marit Leertouwer
via beheer@pgbolnes.nl of
06 272 123 89.

Gedachten van moeder Teresa

Het leven is een kans, profiteer ervan
Het leven is mooi, bewonder het
Het leven is een zegen, beproef het
Het leven is een droom, verwezenlijk die
Het leven is een uitdaging, neem die aan
Het leven is een plicht, vervul die
Het leven is een spel, speel het
Het leven is duur, koester het
Het leven is liefde, geniet ervan
Het leven is een belofte, kom die na
Het leven is droefheid, overwin die
Het leven is een lied, zing het
Het leven is een strijd, aanvaard die
Het leven is een tragedie, zie die onder ogen
Het leven is geluk, maak het
Het leven is te kostbaar, verwoest het niet
Het leven is leven, vecht!

Van de redactie

Voor de volgende uitgave moet de kopij uiterlijk op **vrijdag 18 augustus** (maar liefst eerder) zijn ingeleverd.

Het gaat dan over de periode van zaterdag 26-08 t/m vrijdag 22-09-2023.

De volgende inleverdata zijn: 15-09, 20-10, 17-11 en 15-12.

Kopij voor Kerk aan de Maas is welkom op het mailadres basgeelhoed52@gmail.com, Scheldeplein 25. Informatie: 0180-413 552.

Bezorging: Dirk Ketting, Boezemkade 30, 0180 – 411636, kettingvanleeuwen@gmail.com

NB. Bij het deelnemen aan activiteiten of kerkdiensten in ons gebouw kunnen er foto's worden gemaakt die gepubliceerd worden in 'Kerk aan de Maas' of op de website. Als u daar bezwaar tegen hebt kunt u dit aangeven bij de redactie.

De redactie wenst iedereen veel leesplezier!
Wil Wendrich, Hugo Stegman, Bas Geelhoed

Inhoudsopgave

Bladzij	Onderwerp
1	Lied, Bij de voorplaat, Van de redactie, Inhoudsopgave
2	Kerkdiensten
4	Bij de dienst van 6 augustus
5	Gemeenteberaad
6	Flitsen uit de kerkenraad
7	Onderdelen kerkdienst
8	Afscheid van Ria Keijzer-Meeuwse
15	Loopbaanfeest
16	Hoe nu verder, Mutaties
17	Agenda, Gesprekskring, Dagje uit
18	Zomerterras, Verjaardagen
19	Gemeenteberichten
21	Liedboek grote letters
22	Wij gedenken Jan Haasdijk
23	Berichten van de Diaconie
24	Bloemen
25	Uitvaartbegeleiding, Collectes
26	JOP, Leukste bladzijde
29	Theologische zomerschool
30	Racisme en slavernij
32	Contactpersonen

Bij de voorplaat

Foto Nico Wendrich

De kinderen in het middelpunt tijdens de feestelijke afscheidsdienst van onze voorganger Ria Keijzer-Meeuwse.

Kerkdiensten zondag 16 juli t/m 27 augustus 2023

Zondag 16 juli 9.30 uur

Kleur kerkelijk jaar	Groen
Voorganger	Ds. D. de Boer uit Dordrecht
Lector	Carla Trouw
Ouderlingen	Wil Wendrich en Carla Trouw
Diakenen	Nico Wendrich
Gastvrouw	Ruth van Koeveringe
Koster	Winy van der Pijl
Organist	Thea Verhagen
1 ^e en 2 ^e collecte	1. Bloemen 2. Diaconie
3 ^e collecte	Afrika
Oppas	Sophia de Lijster
Beeld & Geluid	Hugo Stegman
Kerkauto	Henk den Breejen, Bas Geelhoed, Jan Luijendijk

Zondag 23 juli 9.30 uur

Kleur kerkelijk jaar	Groen
Voorganger	Bas Geelhoed
Lector	Paul van der Voort
Ouderlingen	Wil Wendrich en Carla Trouw
Diakenen	Marjon Koers
Gastvrouw	Anja van der Graaf
Koster	Henk den Breejen
Organist	Rien Verwijs
1 ^e en 2 ^e collecte	1. Kerk 2. Algemeen kerkelijke arbeid
3 ^e collecte	Afrika
Oppas	Jan Luijendijk
Beeld & Geluid	Rob Stegman
Kerkauto	Paul van der Voort, Nico Wendrich en Gert Schop

Zondag 30 juli 9.30 uur

Kleur kerkelijk jaar	Groen
Voorganger	Dhr. P.H.de Vries uit Ridderkerk
Lector	Bas Geelhoed
Ouderlingen	Carla Trouw en Henk den Breejen
Diakenen	Arja van Wingerden
Gastvrouw	Marianne Molendijk
Koster	Cees Opmeer
Organist	Freek Krabbendam
1 ^e en 2 ^e collecte	1. Diaconie 2. Kerk
3 ^e collecte	Afrika
Oppas	Miep van Nes
Beeld & Geluid	Femke en Arno Zandink
Kerkauto	Gert van Nes, Wim van Koeveringe en Nel Hengstmengel

Kerkdiensten

Zondag 6 augustus 9.30 uur

Kleur kerkelijk jaar	Groen
Voorganger	Gerda van der Schilt
Lector	Hugo Stegman
Ouderlingen	Henk den Breejen en Sophia de Lijster
Diakenen	Marjan Geelhoed
Gastvrouw	Marjan Geelhoed
Koster	Rob Stegman
Organist	Rien Verwijs
1 ^e en 2 ^e collecte	1. JOP 2. Diaconie
3 ^e collecte	Afrika
Oppas	Janny van der Voort
Beeld & Geluid	Paul van der Voort
Kerkauto	Paul Zuurveld, Winy van der Pijl en Sophia de Lijster

Zondag 13 augustus 9.30 uur

Kleur kerkelijk jaar	Groen
Voorganger	Ds. D.S.A. de Boer
Lector	Gerda van der Schilt
Ouderlingen	Sophia de Lijster en Jan Luijendijk
Diakenen	Nico Wendrich
Gastvrouw	Paula den Breejen
Koster	Bert Ruinard
Organist	Freek Krabbendam
1 ^e en 2 ^e collecte	1. kerk 2. Kerk in Actie in Ghana
3 ^e collecte	Afrika
Oppas	Sophia de Lijster
Beeld & Geluid	Hugo Stegman
Kerkauto	Henk den Breejen, Nico Wendrich en Jan Luijendijk

Zondag 20 augustus 9.30 uur

Kleur kerkelijk jaar	Groen
Voorganger	Mw. Ds. Chr. Bartelink uit Ridderkerk
Lector	Carla Trouw
Ouderlingen	Jan Luijendijk en Wil Wendrich
Diakenen	Marjon Koers
Gastvrouw	Arja van Wingerden
Koster	Winy van der Pijl
Organist	Thea Verhagen
1 ^e en 2 ^e collecte	1. Kerk 2. Diaconie
3 ^e collecte	Afrika
Oppas	Jan Luijendijk
Beeld & Geluid	Rob Stegman
Kerkauto	Paul van der Voort, Bas Geelhoed en Gert Schop

Zondag 27 augustus 9.30 uur Maaltijd van de Heer

Kleur kerkelijk jaar	Groen
Voorganger	Ds. P. Taselaar uit Ridderkerk
Lector	Paul van der Voort
Ouderlingen	Wil Wendrich en Carla Trouw
Diakenen	Marjan Geelhoed en Arja van Wingerden
Gastvrouw	Nel Hengstmengel
Koster	Henk den Breejen
Organist	Freek Krabbendam
1 ^e en 2 ^e collecte	1. Werelddiaconaat in Israël 2. Diaconie
3 ^e collecte	Mercy Ships
Oppas	Truus Luijendijk
Beeld & Geluid	Femke en Arno Zandink
Kerkauto	Gert van Nes, Wim van Koeveringe en Nel Hengstmengel

Bij de dienst van zondag 6 augustus

Engelen bij de Abdijkerk van Bath

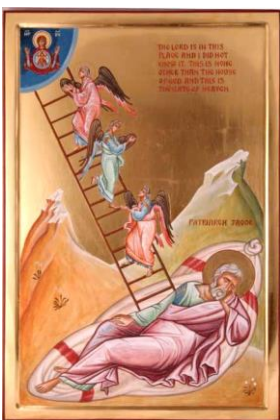
Op deze zondag hoop ik voor te mogen gaan en in deze dienst staat het aloude bekende verhaal van Jakob te Bethel (huis van God) centraal (Genesis 28: 10-22).

Jakob krijgt op die plaats een droom van grote betekenis waardoor hem veel zichtbaar wordt. Hemel en aarde raken elkaar op die plek. Ontmoeting van God en mens.

Voor ieder van ons zijn er van die ontmoetingsmomenten. Ook onze gemeente, onze kerk is een huis van God waar die ontmoeting plaats vindt. De ontmoeting met de Eeuwige laat zich niet alleen vinden binnen ons kerkgebouw zelf, juist ook in ontmoeting met onze naaste daarbuiten. Wij mogen (aan)geraakt worden door het delen van elkaars eigen verhaal.

We kennen de uitspraak "Zingen is dubbel bidden". In deze dienst zingen we het Kyriëgebed en het gebed om Gods Geest bij de opening van de Bijbel.

Gerda van der Schilt

Icoon Jakobs ladder

Schilderij M. Willmann 1691, in 1945 verloren gegaan

Gemeenteberaad zondag 4 juni 2023

Op zondag 4 juni hielden we weer een gemeenteberaad na de dienst. Er waren rond de 50 gemeenteleden aanwezig.

Opening

Toen iedereen van koffie en taart voorzien was (met dank aan Sophia en Piet de Lijster) opende Jan Luijendijk de vergadering.

Kerkenraadsdag

Hij gaf het woord aan Ria Keijzer-Meeuwse voor een korte terugblik op het gezamenlijke overleg van de kerkenraden van Bolnes en de Groene Tuinkerker op de voorafgaande zaterdag 3 juni. Ze vertelde dat er al veel contact is geweest tussen de diaconieën, de kerkrentmeesters, de moderamina, etc. maar dat het nu de beurt was aan de beide kerkenraden om elkaar te leren kennen.

In de voorgaande weken was er in beide kerken een profiel gemaakt, een beschrijving van de kenmerken van de gemeentes. Daar ging het gesprek op deze kerkenraadsdag over.

Eerst was er een uitgebreide voorstelronde, daarna werden de termen 'diaconaat, pastoraat, liturgie en lerend (vorming en toerusting)' uitgediept, of beter gezegd: er werd ingevuld wat er in de beide kerken op die vlakken gebeurt.

Er zijn best veel overeenkomsten, maar ook verschillen. Bovendien werd aangegeven op welke punten er een impuls nodig is. Met andere woorden: wat de nieuwe voorganger in huis zou moeten hebben.

Samengevat: het was een leuke en ook zeer nuttige dag.

Verdere stappen

Jan Luijendijk vertelde wat nu de volgende stappen zijn in de komende maanden, om in augustus 2024 een nieuwe predikant te hebben:

- juni: - Solvabiliteitsberekeningen maken voor de komende 8 jaar, die moeten goedgekeurd worden door de classis;
- Integrale profielschets van beide kerken afronden;
- juli/augustus: - Aanvraag voor het beroepen van een predikant naar de classis sturen;
- juli – september: - Voorbereiden profielschets predikant;
- september/oktober: - Instellen gezamenlijke beroepingscommissie;
- Formuleren van gezamenlijke activiteiten.

In de tussentijd, tussen juli 2023 en augustus 2024 zal Ria nog enkele activiteiten blijven doen, zoals uitvaarten, enkele diensten en bv de Sing Inn. Ook worden er andere professionele hulpkrachten gevraagd om ervoor te zorgen dat onze gemeente door kan tot er een nieuwe voorganger is.

Rondvraag

Tenslotte waren er nog enkele vragen en toen die beantwoord waren, sloot Jan de vergadering, bedankte ieder voor de aandacht en wenste ons wel thuis.

Wil Wendrich, scriba

Flitsen uit de kerkenraad 12 juni 2023

Welkom en opening

Jan Luijendijk is deze avond voorzitter, heet iedereen welkom en leest als opening "Troost" van Phil Bosmans. Daarna vraagt Jan om Gods zegen over deze vergadering.

Uit de wijken

Voor zover bekend, ligt alleen Rinus Bakker in het ziekenhuis. Bas Geelhoed stopt als wijkouderling, Bep Klerk vertegenwoordigt deze wijk bij het pastoraal overleg, zodat informatie gedeeld kan worden. Burgemeester M. Oosterwijk heeft een bedankbrief gestuurd voor de kaart die hij vanuit onze gemeente heeft gekregen bij zijn aanstelling. Hij is van plan onze dienst een keer bij te wonen.

Gezamenlijke kerkenraadsdag Groene Tuinkerk en PG Bolnes (3-06) en Gemeenteberaad (4-06)

Ria heeft de vergadering voorbereid en is daar ook dagvoorzitter. We maken kennis met elkaar en vertellen wat onze drijfveren zijn en waar het werk onder druk komt te staan.

We denken in groepen na over de thema's: diaconaal, liturgisch, pastoraal en lerend (Vorming en Toerusting), schrijven op wat we zoal doen en organiseren en onderstrepen welke onderwerpen een impuls verdienen. Er komt nog een gezamenlijke kerkenraadsvergadering om hierover door te spreken.

Deze ervaringen hebben we op zondag 4 juni meegenomen naar het gemeenteberaad.

Kerstavond 2023

Zondagochtend 24 december is er geen dienst. In de loop van die dag start de Kerstherberg, uitlopend op een kerstavonddienst.

Tussenjaar (augustus 2023 - augustus 2024)

Er is een gesprek geweest met Ria over het tussenjaar. Ria zal in enkele diensten voorgaan en is beschikbaar voor uitvaarten, het maken van Het Document en de Sing Inn.

Ds. Christi Bartelink is bereid bijstand te verlenen, met name crisis-pastoraat, uitvaarten (als Ria niet kan) en ondersteuning van de kerkenraad en pastoraal team.

Pastor en werkgroepen

Ria heeft haar werkverslag gestuurd, compleet met tips en aanbevelingen. We hebben met elkaar veel bereikt, dat is iets om dankbaar voor te zijn.

Er komt een gezamenlijke busreis met de Groene Tuinkerk. De diaconie van Bolnes doet weer mee met de actie Vakantietas.

Er is een nieuw bord in de tuin gezet met informatie van onze Kerk aan de Maas en ook de HOWH staat daarop vermeld.

Tenslotte

Jan bedankt Ria voor haar bezielende inzet voor de kerkenraad, ook weer bij deze vergadering. Als bewijs van onze dank krijgt Ria een fles wijn.

Hierna eindigt Jan deze vergadering, leest Lied 272 uit het Liedboek voor de Kerken: "Wat zijn de goede vruchten".

Carla Trouw

De onderdelen van de kerkdienst zichtbaar op de schermen

In de afgelopen maanden zijn op de schermen en in de liturgie de woorden: 'HET BEGIN, KYRIE EN GLORIA, HET WOORD, HET ANTWOORD, DE WERELD IN' toegevoegd.

Ze komen vaak snel voorbij op de schermen waardoor niet altijd duidelijk is wat de bedoeling van deze woorden is.

Deze woorden gebruiken we om de dienst in te delen in de verschillende onderdelen van de liturgie.

In 'HET BEGIN' komen we binnen, we worden gegroet/groeten elkaar, richten ons op de dienst en op God. Daarna staan we stil bij wat er in de wereld gebeurt bij 'KYRIE EN GLORIA, waarna we God prijzen in een lied. Tijdens de dienst van 'HET WOORD' openen we de Bijbel en krijgen we uitleg over wat er staat, we gaan de diepte in, we vragen hierbij Gods aanwezigheid. Bij 'HET ANTWOORD' beamen we wat we hebben gehoord en komen we terug naar het nu en de wereld. We gaan daarna 'DE WERELD IN' waarin we naar huis gaan met de zegen en alles wat we hebben gehoord nemen we met ons mee.

Bij ' HET BEGIN' hoort:

- Het welkom door de ouderling
- Het aanvangslied
- Ogenblik van stilte
- Bemoediging en groet
- Klein Gloria
- Eventueel een toelichting bij de zondag

*Omdat een kerkdienst méér is
dan een preek*

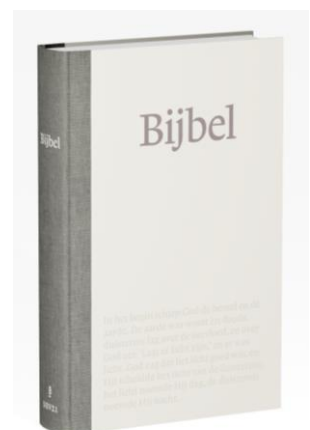

Bij het 'KYRIE EN GLORIA' hoort:

- Gebed voor de nood van de wereld
- Woord ten leven
- Glorialied
- Een leefregel met eventueel een lied

Bij 'HET WOORD' hoort:

- Woord voor de kinderen op de 1e zondag van de maand
- Gebed bij opening van het Woord
- Oog voor de liturgische schikking
- Lezingen
- Schriftliederen
- Overdenking
- Meditatief orgelspel

Bij 'HET ANTWOORD' hoort:

- Lied na de preek
- Eventueel afkondiging overlijden/herdenken overleden gemeentelid.
- Dankgebed, voorbeden, stil gebed en Onze Vader.
- Mededelingen door de ouderling van dienst

Bij 'DE WERELD IN' hoort:

- Slotlied
- Zegen
- Orgelspel

Namens de WED, Femke Zandink

2 juli afscheidsdienst Ria Keijzer-Meeuwse

Afscheidsbrief van Ria Keijzer

Na het afscheid

Lieve mensen, wat hebben jullie er met elkaar een geweldig afscheidsfeest van gemaakt op 2 juli. Een overvloed aan waardering, erkenning en persoonlijke warmte werd mijn deel.

- In en rond de kerkdienst, met de rode loper, ballonnen en een slinger van kaarten!
- In het na-programma dat zo leuk, zorgvuldig en goed georganiseerd in elkaar zat.
- In wat ik meekreeg.

Het groepje gasten uit Voorburg en familie spreken er nog over: "Bolnes is warm en uitnodigend, kan goed organiseren, is gastvrij, alles is er zo goed verzorgd, het gebouw ziet er zo goed en duurzaam uit".

Ze zeiden ook dat het plezier er op 2 juli af straalde, ook bij hen die iets presenteerden (waaronder Hugo, Gerda, Henk en Wil) en ook bij degenen die de catering verzorgden. Gasten proefden enthousiasme, en dat deed hen goed. Dat alles mogen de organisatieploeg en de gemeente ter harte nemen. Voor mij was het mooi om in een ongewone rol als 'ontvanger'

zoveel gaven en samenwerking terug te zien! Hartverwarmend!

Uitpakken

Eenmaal thuis was ik doodmoe. Maar de slaap kon ik niet vatten. Nu, zeven dagen later, draai ik nog aldoor de film af in mijn hoofd en lijkt het alsof ik dans. Het was zo overweldigend. Het was heel druk en vol, in de zaal en de hal. Er lag zoveel erkenning van werk en persoon in alle dank en het feestprogramma besloten dat ik er nog wat van ondersteboven ben. En niets was gespeeld of voor de vorm. Zonder stoer te willen doen benoem ik de oogst die mij ten deel viel: de hoeveelheid kaarten nadert de 130. Er zijn nu ca. 25 brieven per mail gekomen.

Ik heb mooie cadeaus gekregen, veelal zelfgemaakt of van de Wereldwinkel. Boeken, geurtjes, een aquarel, viltten bloemen, gewone bloemen, feestmandjes, bonnen om vrij te besteden en goede woorden. Bij thuiskomst bleken er ook bij de cadeaus nog brieven te zitten. Later kwamen daar nog reacties bij op de dienst, van luisteraars die er niet konden zijn en van gasten.

Het intro van Hugo Stegman met de open sollicitatie was een verrassing. De mand met Zeeuwse producten en de mooie act van Zeeuws meisje Gerda van der Schilt was erg origineel en haar toespraak ontroerend. Ook het lied voor de hele zaal vond ik meesterlijk, met rake toespelingen op mijn werkstijl. Het praatje van Rian Spits, vaste gast uit

Dordrecht, smaakte net zo lekker als de mega-appeltaart die ze meebracht. Zij bedankte Bolnes voor de gastvrijheid die zij, samen met andere gasten, ervaart in de diensten en de open activiteiten van Bolnes.

Boom

Tijdens de dienst werd mij door Henk den Breejen een kunstwerk van glas overhandigd. Het is prachtig en heeft intussen een ereplaats in onze woonkamer. Het is een boom... Een levensboom misschien. Of een verwijzing naar de groei- en bloeiboom waaraan bij mijn aantreding alle suggesties en aanbiedingen uit de gemeente een plek kregen, verzameld tijdens de eerste ronde tafels.

In elk geval heeft de 'kerkboom' van Bolnes wat nieuwe glans gekregen en wat groene blaadjes. Dat realiseerden we samen al eerder, maar na 2 juli durf ik het hardop te zeggen dat ik daarin van waarde ben geweest. Genoeg voor een soort oogstgevoel. En dat gevoel van trots daaronder is heel wat voor iemand die is opgevoed met een verbod op kapsones en hoogmoed.

Parels

Ik ben dankbaar dat ik zo'n fijne band kon opbouwen met ouders, en dat zij zich actief wilden inzetten rond nevendienstactiviteiten, themadiensten/Kerst, beamertaken, folders en de coördinatie van het zaalgebruik. De doop van Lauren Schinkelshoek zal mij bijblijven, evenals de belijdenisdienst van Hugo Stegman, maar ook de optocht met Kerst en de leuke momenten met de kinderen. Dat Marjon Hoogendijk en Marit Leertouwer diaken wilden worden vond ik verheugend.

Femke Zandink maakte een mooi fotoboek voor mij. Het geeft een impressie van kerkelijke gelegenheden en andere mooie herinneringen. Het werd aangeboden door Wil Wendrich, in zoveel dingen deze jaren mijn gewaardeerde samenwerkingspartner.

Janny van der Voort overhandigde namens de kinderen een doos vol met pakjes (van elk gezin afzonderlijk iets!). Wat spannend: ik mag de pakjes

pas openmaken op de bijzondere zondagen die er op staan, en niet eerder.

Zelf heb ik voor alle kinderen een kleurdoos gekocht, voorzien van een mooie brief. En voor alle andere aanwezigen een rode roos-met-eeuwigheids-waarde met daaraan een bedankje plus een tekst van Paul van Vliet.

Geld en goed

Het varken dat bij heel wat activiteiten op tafel stond, is weer mee naar Voorburg gegaan. U zult het missen. Ik had niet helemaal begrepen dat hij gevuld was met uw giften, maar eenmaal thuis ging het dagen. We hebben er een bedrag 'uitgeschud' waar ik echt even van ondersteboven was. De etiquette verbiedt om in het openbaar het bedrag te noemen, maar gelooft u mij: het was aanzienlijk.

Dank

Uit de grond van mijn hart dank ik u en jullie allen voor de bijdragen aan deze bedankdag. Ook voor het vertrouwen dat wederzijds groeide en voor de fijne jaren hier in Bolnes.

Het deed me goed dat velen ook Wim hebben betrokken in hun bedankjes. Hij heeft mij grote diensten bewezen door vervoer te verzorgen in Coronatijd en in zoveel andere drukke omstandigheden. Hij zorgde thuis voor de sociale zaken, de administratie en de maaltijden. Hij droeg in Bolnes bij aan de muziek en de zang, o.a. tijdens de Kerstherberg met Dickenskoor en Kerstprojectkoor, tijdens Corona, in de films en bij de Sing Inns. Zonder hem was het niet mogelijk geweest om op een benoeming in te gaan. Het was toch steeds een ruim uur reizen tussen huis en werkplek, en dat was in het afgelopen jaar met

stakingen, personeelstekort bij de NS en uitvallende treinen niet altijd een pretje. Maar met jullie aller begrip en praktische aanbiedingen lukte het toch. En Wim was in alles mijn grote steun en toeverlaat. Ik heb er van genoten dat Karin de Rooij, Hans Luijendijk, Anne Chadwick en hij (met Rien Verwijs) voor zulke mooie zang zorgden tijdens de dienst van 2 juli (het was het Dickenskoor van Kerst 2022, maar dan in zomerse versie)

Overdracht

Voor leden van de kerkenraad en anderen op organisatorische of pastorale spilfuncties heb ik een eindrapport geschreven. Voor elke opbouwwerkactiviteit zal er in het komende tussenjaar een aanspreekpunt

of organisator zijn. Ik hoop dat sommigen onder u willen bijspringen waar dat nodig blijkt. Dank aan allen die dit al aanboden.

Omdat er aldoor zoveel werk was, heb ik het maken van dossiers niet af gekregen. In de komende weken is daar ruimte voor. En dan bedoel ik vooral dat er check-lijsten komen met een dossier om hen te helpen die het werk voortzetten. Voor het pastoraat zal ik eveneens zorgen voor een overzicht t.b.v. degenen die het werk overnemen. Dat werk kan ik hier thuis doen.

Het eindrapport is groot en zal nog in de kerkenraad op tafel komen. Er staan leerpunten in, met een sterke aanbeveling van mij om bij opvolging te zoeken naar iemand die de waarde ziet en het in zich heeft om de koppeling opbouwwerk-pastoraat vast te houden.

Iemand van elders, zoals ik, 'woont in de kerk' en brengt extra bedrijvigheid teweeg. Dat vraagt ruimte en loyaliteit. En goede afspraken. Ook daaraan heb ik woorden gewijd, zo ook aan de samenhang tussen oud en nieuw werk, die deze jaren sterker is geworden. Ook de PR en relatie met andere kerken en de buurt(organisaties) komen erin ter sprake. Ik heb de kracht benoemd van Bolnes. Zoals bedrijfskundig gezien haar vooruitziende blik. Haar 'ambt aller gelovigen' waarin lage drempels, gelijkwaardigheid en het bekennen van kleur naar anderen voorkomen. En de tevredenheid wanneer er weer wat van de grond komt en je elkaar weer spreekt in de meest positieve plezierige sfeer. Dat kenmerkt de Kerk aan de Maas. Ik gun allen dat die waarden worden vastgehouden. Ze verdienen bescherming in de samenwerking met anderen en zeker ook in de benoeming van volgende werkers.

Pastoraal team

In een kleine baan (de 18 uur die ik had) kan de combi pastorale zorg & opbouwwerk alleen lukken als er een zelfredzaam en deskundig pastoraal team is. Dat was er! De leden (Wil Wendrich, Annemarie Tamerius, Truus Luijendijk, Sophia de Lijster, Carla Trouw, tot voor kort Bas Geelhoed en vanaf nu ook Bep Klerk) weten hoe die twee 'vakgebieden' elkaar bevruchten. De kleine baan voelde voor mij als een grote baan; ik heb dan ook niet vaak 'op de klok gekeken' en zelden nee gezegd. Gelukkig bleek ik de energie te hebben en waren mensen in Bolnes bereid mij wat te helpen bij het heen-en-weer-gereis en als achterwacht in deze baan. Bij de klankbordgroep (Carla Trouw, Gert van Nes, Martin de Geus) kon ik terecht. Bij Annemarie Tamerius kon ik altijd logeren. Bij Wil en Nico Wendrich mocht ik o zo vaak mee-eten tijdens lange dagen. Met vele anderen kon ik mailen, appen, spreken-van-hart-tot-hart of uithuilen. Er waren steeds mensen die compensatie boden voor zwaarte, in een humorvolle en ontspannen omgang. En in de mooie feesten die we hadden op de startzondagen en de gemeentefeesten kon ik zonder

schroom mijn cabaretse trekken kwijt.

In het bijzonder met de mede-moderamenleden (Wil Wendrich, Jan Luijendijk, Henk den Breejen en Arja van Wingerden) was een constructief en fijn verband.

De werkgroep eredienst was een heerlijke groep. Met Arja, Janny, Femke, Bas en Marjan, Gerda en Hugo brachten we veel voort, zeker tijdens Coronatijd, maar ook in de bezinning op diensten, de lichtjesavond, Eeuwigheidszondag, de Veertigdagentijd, Advent en de gemeentefilms.

De commissie opbouwwerk (Janny van der Voort, Tamerius, Jeanette Bot en in het afgelopen jaar Jessica Winkelman en Hetty Postema) deed er alles aan om het activiteitenaanbod in te vullen en af te stemmen. Zeker bij grotere evenementen als het Vrijheidsfestival, de Kerstherberg, open huis, Sing Inn en het zomerterras was haar rol sterk.

Voor allen die kosterstaken deden, zalen zetten, de tuin bijhielden of klusten in het gebouw heb ik respect. Voor de gemeente maakten hun gouden handen het huis comfortabel en dat gebeurde vaak met een knipoog of een handje-hulp voor mij.

Met de diakenen kreeg ik meer en meer een band. Hun activiteiten kregen sterker te maken met het geheel van de kerk, en dat heb ik ervaren als een stap vooruit.

Allen die ik noemde, en allen die zich aangesproken voelen, zeg ik dank voor de gemoedelijke open omgang, hulp en organisatievaardigheid op velerlei gebied.

Verwachtingen

Vanaf het begin is duidelijk geweest dat mijn expertise het sterkst is op het gebied van gemeenteopbouw. Maar ook dat ik met veel genoeg en de nodige ervaring pastoraal werk wilde doen. Het bleek belangrijk bij mijn aanstelling dat ik 'aanvulling op' was en niet 'de verbeelding van' kerkelijke presentie. Ik ben blij dat momenten van discussie hierover het werk niet bemoeilijkt hebben maar helderheid brachten. Het was fijn om openheid en ruimte te zien voor een goed gesprek, ook over taken en pastorale situaties. Als persoon heb ik me gedragen en bemind gevoeld. In mijn functie heeft mijn neutrale positie geholpen bij persoonlijke verhalen van gemeenteleden. Mijn open instelling en soms uitdagende communicatie heeft, volgens de post die ik krijg, iets van openheid, lef en humor opgeroepen. Dat was fijn om terug te lezen.

Aan de pastoraal getinte dingen als Documenten, de bezoeken, de kerkdiensten, de films, de Columns, de lezingen en de groothuisbezoeken en de uitvaarten heb ik met vreugde en voldoening gewerkt. Onvermijdelijk is het dat je fouten maakt. Mocht ik iemand hebben gekwetst of tekort gedaan dan spijt me dat. Zo kan het zijn dat u mij miste rond verjaardagen of jubilea. Dat schoot er nogal eens bij in, maar gelukkig was er Job&Jet en voelde ik doorgaans begrip! En ik heb de Heer bij mijn bevestiging niet beloofd perfect te zijn, maar mijn best te doen. Dat heb ik gedaan.

Reacties

Diensten, uitvaarten, Documenten (een ware vondst!) en open activiteiten kregen positieve reacties. Het gastenboek getuigt er van. Vervolgcommunicatie ontstond vaak met mensen buiten de kerk, of met nabestaanden van overledenen. Ik merkte dat de beeldvorming over de kerk ("suf, achterhaald, saai, ontoegankelijk, zweverig, zwaarmoedig") kantelde. Dat heeft mij enorm gestimuleerd en ik ging daardoor uitvaarten aanvoelen als missionaire momenten. Het is mooi om na een uitvaart of een project terug te horen: "Geloven is zo gek nog niet".

Of ik een steen heb verlegd? Dat is aan jullie. Brieven rond mijn afscheid met zinnen als "er kwam weer energie los in de gemeente" en "er is bronverruiming ontstaan" vind ik in elk geval indrukwekkend om terug te lezen. Dank daarvoor.

Partners

Ik heb geïnvesteerd in collegialiteit, juist omdat SARI of een werkgemeenschap dat verdient en je er onderling zoveel aan hebt: je kunt elkaar gemakkelijker bereiken, vervangen, aanmoedigen of helpen. En bij verschillen tussen collega's is het goed om elkaars achtergronden en drijfveren te kennen.

Hoe mooi is het verder gegaan in het beleid: de kerk waar ik met zoveel liefde ben omgeven en heb gewerkt (de Groene Tuinkerkerk, van 1999 tot 2005 en jaren daarvoor als beleidsadviseur) is nu de partner van onze Kerk aan de Maas.

Ik wens beide gemeenschappen sterkte in het samenwerkings- en beroepingstraject dat op gang is gekomen en volg het met belangstelling.

Slot

Met dit verhaal sluit ik mijn Bouwberichten in Kerk aan de Maas af. Hugo, Bas en Wil zullen het merken: het blad wordt dunner en goedkoper, tenzij.....

Het zal jullie niet verbazen dat ik met een heel dankbaar en 'vol' gevoel mijn loopbaan afsluit. Blij dat jullie op mijn pad zijn gekomen. Blij om het geloof dat er water door de rivier kon stromen waar een kanaal werd aangelegd. Blij met Wim en ons gezin. Blij met mijn loopbaan die zozeer aansloot bij mijn wezen. Blij dat jullie vraag en mijn 'aanbod' zo goed wisten te matchen.

Het is af en ook weer niet helemaal. Met het moderamen is besproken op welke gebieden jullie in het komend jaar nog een beroep op mij kunnen doen.

- Wil schrijft erover in een apart stukje vanaf het pastorale erf.
- In het dienstenrooster sta ik geboekt voor enkele gewone zondagen (de eerstvolgende is op 5 november), Eeuwigheidszondag en de grote christelijke feesten.
- Mogelijk wordt het werkpakketje aangevuld rond Kerst, maar dat is aan de Kerstherbergcommissie.
- Ook liggen er nog enkele aanvragen voor een Document. Mocht iemand ooit in de wandelgangen belangstelling hiervoor hebben uitgesproken, een signaal dat misschien in de vergetelheid is geraakt, bel me dan.
- Wim, Jan van der Meer en ik zullen nog een serie Sing Inns organiseren. Een gelegenheid van ontmoeting en samen zingen, iets waarvoor de belangstelling groeit.
- Als er iets van advies nodig is of een programma op inhoud-en-vorm voor bijv. een groothuisbezoek of een toerusting, dan kan ik daarvoor materiaal aanleveren.

Deze mogelijkheden zie ik voor me. Ik weet dat Bolnes ermee geholpen is en mijn vertrek uit het arbeidsproces gaat hiermee iets meer geleidelijk.

Slotfeest

Ik noem tenslotte nog mijn loopbaanfeest. Dienst en programma op 2 juli waren bestemd voor Bolnes, in aanwezigheid van enkele nabije vrienden. Op zaterdag 9 september bied ik een breder gericht slotfeest aan met een podiumprogramma, in Voorburg. Hierover leest u verderop meer.

Hartelijke groeten,
Ria Keijzer – Meeuwse

Uitnodiging loopbaanfeest 9 september in Voorburg

Beste mensen uit kerken waar ik gewerkt heb,

Het moment nadert dat ik met pensioen ga. Ik kijk terug op een prachtige loopbaan van 43 jaar. Het heeft me veel gebracht en omgekeerd hoop ik van betekenis te zijn geweest in de organisaties en kerken waarvoor ik werkte. Dat waren:

Organisaties: het Jeugdwerkadviesbureau in Rotterdam, het Regionaal Dienstencentrum van de kerken in Zuid Holland, de programma-afdeling van de landelijke kerk te Driebergen, de opleiding van de Theologische Vorming voor geïnteresseerden (met sinds 2018 de theologische zomerschool in den Haag). Kerken: Rotterdam – Delfshaven (de Duystraatkerk en BM4), Voorburg (SOW-kerken), Hendrik Ido Ambacht (de Open Hof), Rotterdam – IJsselmonde (de Groene Tuinkerker), Dordrecht – Sterrenburg (de Ontmoetingskerk), Vleuten (pionierswerk in kerkelijk centrum het Baken), Amstelveen (de Kruiskerk) en Bolnes (de Kerk aan de Maas).

Een feest

Veel mensen die ik onderweg ben tegengekomen bleken medemensen van wie ik leren kon. Zij gaven mij vertrouwen, adviezen en liefde. Daar ben ik hen heel dankbaar voor.

Het heeft me ertoe gebracht om op zaterdag 9 september 2023 een feest- en ontmoetingsprogramma te organiseren in de Koningkerk van Voorburg. Van 14.00 tot 15.30 uur is er een aangesloten Podiumprogramma met muziek van Klezmergezelschap Lautareaska, andere muzikale bijdragen, mooie teksten en een eigen terugblik in woord en beeld. Verder is er 'verzameld werk' aanwezig met o.a. fotoboeken over activiteiten en perioden, krantjes, Columns en grappige attributen uit mijn loopbaan. Ongetwijfeld aanleiding voor een feest van herkenning.

Herinneringen die blijven

Wat mij nou zo leuk lijkt is om een film als cadeau te krijgen met persoonlijke bijdragen. Of, als dat niet lukt, een herinnering of een mooie persoonlijke bewaartekst op papier. Wil je een filmbijdrage leveren, dan betekent dit dat je in maximaal 2 of 3 minuten iets tegen mij zegt (wat ook anderen mogen horen!) en dat opneemt met je telefoon of smartphone. De opnamen worden dan aan elkaar gemonteerd tot een dierbare film die op 9 september wordt vertoond. Maak de opname in de horizontale stand en stuur hem voor 20 augustus naar dit mailadres: rianeemtafscheid@gmail.com. Geef svp even aan (of vertel in het filmpje zelf) wie je bent en wat de connectie is met mij.

Info en aanmelding Tussen 13.15 en 14.00 uur ben je welkom voor koffie en thee met wat lekkers. Rond 14.00 uur begint het podiumprogramma. Daarna volgt een gezellig samenzijn met een hapje en een drankje. Rond 17.30 uur maken we graag de kerk weer klaar voor de zondag. We stellen het op prijs wanneer je laat weten of je van deze uitnodiging gebruik maakt, graag voor 20 augustus. Dat is van belang voor o.a. inrichting, catering en evt. drukwerk.

Locatie

De Koningkerk (het huis van de Open Hof-gemeente): Bruinings Ingenhoeslaan 4, Voorburg.

Wim en ik verheugen ons op deze dag.

Hartelijke groeten, Ria Keijzer – Meeuwse

Voor aanmelding dat je komt (of niet): ria.keijzer@casema.nl, 06 50 22 82 50

Voor vragen en verrassingen waar ik niets van mag weten: keijzer.wim@gmail.com, 06 37 61 25 36,

Filmbijdragen (uiteraard verborgen voor mij): rianeemtafscheid@gmail.com

Ons huisadres: Wim & Ria Keijzer – Meeuwse, Tollenskade17, 2274 LT Voorburg, 070 – 3 19 19 38

Hoe nu verder?

Na het afscheid van Ria Keijzer op 2 juli gaat er iets veranderen in Bolnes. Maar er blijft ook nog iets hetzelfde.

Ria is dit jaar nog beschikbaar voor uitvaarten, voor het maken van een Document op aanvraag en voor bijvoorbeeld de Sing Inn. Ook zal ze in enkele diensten voorgaan, bv met Eeuwigheidszondag, Kerst en Pasen.

In de kerkenraad is besproken wie we zouden willen vragen voor de taken in het pastoraat die nu vrij komen. Daar werden genoemd: ds. Christi Bartelink en ds. Emöke van Bolhuis. Die zijn allebei gevraagd en ze hebben toegezegd!

Ds. Christi Bartelink gaat bijstand in het pastoraat verlenen: ze is beschikbaar voor uitvaarten als Ria niet kan, voor crisispastoraat en ondersteuning van het pastoraal team.

Verder is naast ds. Christi Bartelink ook ds. Emöke van Bolhuis beschikbaar voor uitvaarten.

Consulent

Daar komt bij dat de classis van mening is dat Bolnes nu een consulent nodig heeft. En dat wil ds. Christi Bartelink ook doen. Dat betekent dat ze de kerkenraad gaat bijstaan in het beroepingswerk en verder waar dat nodig is. We zijn erg blij met deze toezeggingen!

Ze gelden in elk geval voor het tussenjaar, de tijd tussen nu en het emeritaat van ds. Hermie Hummel van de Groene Tuinkerkerk, per augustus 2024. Dat zou het moment kunnen zijn dat er een nieuwe predikant is, optimistisch gedacht. Want in het tussenjaar gaan we met de Groene Tuinkerkerk aan de gang om samen een predikant te beroepen.

Samenwerking met de Groene Tuinkerkerk

Hoever zijn we nu?

Er gaat binnenkort een aanvraag naar de classis voor toestemming om met de twee kerken samen een predikant te gaan beroepen. Dat heeft best wat voeten in de aarde: allebei de kerken hebben een solvabiliteitsverklaring (meerjarenbegroting voor 8 jaar) opgesteld, om te laten zien dat we samen een voltijds predikant kunnen betalen. Die zijn door de kerkenraden goedgekeurd. En zo zijn er nog wat formulieren ingevuld. Als alles dan verstuurd is, is het wachten op het oordeel van de classis.

Intussen is er door een groepje van beide kerken een gezamenlijk gemeenteprofiel opgesteld en wordt er gewerkt aan een predikantsprofiel, allebei nodig voor het starten van het beroepingswerk.

Op 3 juni hadden we een gezamenlijke kerkenraadsdag, daarover heeft u op het gemeenteberaad van 4 juni gehoord. Die dag krijgt een vervolg in een gezamenlijke kerkenraadsvergadering op 18 september.

En, helemaal bijzonder: we hebben op **zondag 17 september een gezamenlijke kerkdienst** in de Groene Tuinkerkerk. Hierover leest u in de volgende Kerk aan de Maas meer.

Nog even dit

Alle afspraken met ds. Bartelink en ds. van Bolhuis lopen via de scriba, zowel voor uitvaarten als voor pastorale bezoeken. Bij afwezigheid van de scriba, is uw wijkouderling het aanspreekpunt.

Wil Wendrich, scriba

scriba@pgbolnes.nl

0180 487050 / 06 82066497

Mutaties

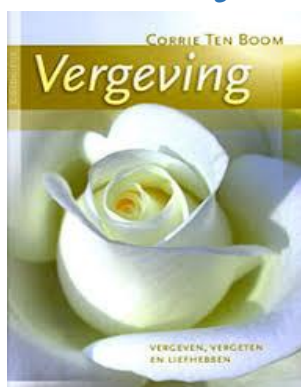
Ingekomen:

Cor en Yvonne van Krimpen, Wickenburgstraat 7, 3077 TJ Rotterdam.

010-4831166, c.krimpen57@upcmail.nl en y.krimpen@hotmail.nl

Agenda van 15-07 t/m 25-08-2023

Zondag	16-07	Kerkdienst 09.30 u
Zondag	23-07	Kerkdienst 09.30 u
Dinsdag	25-07	Pastoraal overleg 09.30 u
Zondag	30-07	Kerkdienst 09.30 u
Dinsdag	01-08	Zomerterras 13.30 u
Zaterdag	05-08	Voedselbank 11.00 u
Zondag	06-08	Kerkdienst 09.30 u en koffie in de zaal
Dinsdag	08-08	Zomerterras 13.30 u
Zondag	13-08	Kerkdienst 09.30 u
Dinsdag	15-08	Zomerterras 13.30 u
Vrijdag	18-08	Kopij Kerk aan de Maas
Zondag	20-08	Kerkdienst 09.30 u
	20-08	Redactie 14.00 u
Dinsdag	22-08	Zomerterras 13.30 u

Agenda**Gezamenlijk met de Groene Tuinkerk**

De gezamenlijke gesprekskring over Vergeving van donderdag 25 mei ligt achter ons. De opkomst was die middag (door omstandigheden) niet zo groot, maar toch kwam er een mooi gesprek op gang naar aanleiding van teksten van en over Corrie ten Boom uit het kleine boekje *Vergeving*.

Voor het komende seizoen zijn er (op het moment van schrijven) nog geen concrete plannen, dat komt nog wel. Wel kan ik nu alvast melden dat ik in februari 2024 twee lesochtenden hoop te verzorgen over het boek van Arjan Plaisier *Zorg voor de ziel* als korte cursus van de TVG Rotterdam, in de Alexanderkerk. En de in dit seizoen voorgestelde 'kloosterdag' zit ook zeker nog in het vat...

Alle goeds voor een mooie ZOMER!

Ds. Hermie Hummel

Een dagje uit ...

Op woensdag 13 september organiseren de diaconieën van de 'Kerk aan de Maas' in Bolnes en de 'Groene Tuinkerk' in IJsselmonde een dagje weg.

Het leek ons leuk om dit met beide kerken te organiseren en elkaar zo eens te ontmoeten buiten de kerkmuren. We gaan ieder met een eigen bus maar hebben wel hetzelfde programma.

Op die dag vertrekken we naar een klompenmakerij waar we ook de lunch gebruiken en rijden daarna door voor een vaartochtje in de Biesbosch.

We vertrekken om 9 uur vanaf de kerk, dus graag om **kwart voor 9** verzamelen aan de Pretoriusstraat 56. Om ongeveer 18 uur hopen we weer bij onze kerk te arriveren.

De kosten van deze dag zijn € 55,00 per persoon.

Als u mee wilt gaan, wilt u dit bedrag dan overmaken naar de rekening van de diaconie
NL14 RABO 0373 7451 68 t.n.v. Diaconie Protestantse Gemeente te Bolnes.

Vermeldt u er wel bij: Dagje uit.

Wilt u zich opgeven vóór 3 september bij Arja van Wingerden of Marjan Geelhoed, dan weten wij hoe groot de bus moet zijn.

Het bedrag moet ook vóór 3 september binnen zijn.

Voor vragen: Arja van Wingerden (06-34842984) of
Marjan Geelhoed (0180-413552)

Zomerterras

Elke dinsdagmiddag in augustus
13.30 – 15.30 uur
op het terras achter de kerk.

Komt u ook?

Verjaardagen

Juli

- 17 Diny Verwijs-Munter
- 17 Paul van der Voort
- 22 Jelmer van der Graaf
- 22 Lucas Pauw
- 23 Rina Havenaar-Prohn
- 24 Annemarie Tamerius-Van Oosten
- 26 Jopie Moed-Streefkerk
- 27 Oenze Wijma
- 28 Marianne Molendijk-v.d. Berg
- 30 Elly Brandsema-Ooms

Augustus

- 3 Sjaan Blaak - Moog
- 5 Annette Schinkelshoek-Luijendijk
- 9 Lia Pietersma-Lingen
- 9 Coby van Roon-Van Walsum
- 10 Ellen Verschoor- van Galen
- 14 Paulien Kranendonk
- 18 Frieda Romeijn-Blijleven
- 21 Gerda van der Schilt-Nieuwstraten
- 22 Leny Kranenburg - de Groot
- 22 Piet de Lijster
- 24 Duncan de Jongste
- 26 Rudolf Kranenburg

Gemeenteberichten

60-jarig huwelijk

Lieve gemeente van Bolnes,

Zeven jaar verkering en zestig jaar getrouwd, dat is niet mis. Een grote familie van ongeveer 40 personen. Kinderen en kleinkinderen met aanhang. Het zijn maar een paar getallen die ons gelukkig stemmen. Soms beangstigen die getallen je wel eens. Hoeveel kan een mens aan geluk verdragen? De gelukwensen stroomden op 4 juli binnen. Niet alleen vanuit de kerk, maar tot onze verrassing ook van Gemeente, Provincie en Koningshuis. Dit laatste is natuurlijk een formaliteit maar des te meer toch een verrassing.

Bijgaand een foto van ons gezin, wij voelen ons gezegend en hopen samen met jullie er nog enige jaren aan vast te knopen.

Wij danken jullie voor de belangstelling die jullie voor ons hadden. Ook voor jullie alle goeds in de toekomst.

Graag willen wij jullie uitnodigen om dit op 6 augustus na de dienst met ons te vieren met koffie en gebak.

Nel en Cor Hengstmengel

Vertrek

Beste gemeente,

Op 2 juli nam Ria afscheid, en tegelijkertijd was het ook ons afscheid van de gemeente. Want wij vertrekken op 19 jullie voor (voorlopig) 3 jaar naar Saba. Tijdens de kindernevendienst werd er aandacht aan geschonken en David en Nora kregen een prachtige bijbel, waar zij en wij erg blij mee zijn.

We willen u bedanken voor de fijne tijd die we in deze gemeente hebben gehad.

Sander mocht heel zijn leven in deze kerk komen, en samen zijn we in deze gemeente getrouwd, en zijn David en Nora in de kerk of vanuit de kerk, gedoopt.

We willen u allemaal bedanken voor de warme contacten en we zullen nog eens van ons laten horen vanuit Saba.

Sander en Marijke, David en Nora Geelhoed

Meeleven

We leven mee met **Marianne Molendijk**, haar zus overleed enkele weken geleden. We wensen Marianne en haar familie veel sterkte.

Janny van der Voort kreeg tijdens haar vakantie te horen dat haar broer heel onverwachts was overleden. We leven mee met Janny en haar familie bij dit verlies.

Rinus Bakker is weer thuis uit het ziekenhuis. Het gaat beter, maar er is nog meer onderzoek nodig. We wensen hem veel sterkte en doorzettingsvermogen.

Marie van Estrik heeft enkele weken geleden een heupoperatie ondergaan. Ze is nu thuis aan het revalideren. Wij wensen haar sterkte met het herstel.

Mooie berichten

Wim Bakker heeft sinds kort een elektrische rolstoel waarmee hij een veel grotere vrijheid krijgt en ook een stuk zelfstandigheid. Als hij zover is, dan wil hij ook met zijn rolstoel de straat op. Heerlijk voor Wim.

Ons gastlid **Ds. Hermie Hummel**, predikant van de Groene Tuinkerker, nam na vele jaren afscheid van haar werk in het verpleeghuis. Fijn om weer wat meer vrije tijd te krijgen, in afwachting van je emeritaat in de Groene Tuinkerker volgend jaar augustus.

Geslaagd

Levy van der Graaf is geslaagd voor het HAVO-examen en gaat nu in Friesland studeren voor patholoog. Van harte gefeliciteerd en veel succes.

Bedankt

Beniamin en ik willen alle gemeenteleden bedanken voor de gelukwensen voor ons huwelijk. Bedankt voor de lieve kaarten! Ons huwelijk zal bekroond worden met de komst van een baby, wij kijken met veel verwachting hiernaar uit!

Met vriendelijke groet,

Marline en Beniamin

Naschrift: Inmiddels hebben de trotse en dankbare Opa Hans en Oma Gerda gemeld dat de baby geboren is en de namen Maia Alexandra heeft gekregen. Hartelijke felicitaties van ons allemaal!

Bedankt

Na het onverwachte overlijden van mijn broer, mijn wandelmaatje, hebben we van veel gemeenteleden een blijk van medeleven ontvangen, in de vorm van kaarten, bezoekjes, telefoontjes en andere berichtjes. Dat helpt in ons verdriet. Dank u wel!

Paul en Janny van der Voort

Bedankt

Hartelijk bedankt voor de bloemen, kaarten en verdere attenties die wij mochten ontvangen voor ons 50 jarig huwelijk. Het was hartverwarmend!

Hartelijke groet,
Piet en Sophia

Bedankt

Heel hartelijk bedankt voor het mooie boeket bloemen dat wij zondagmiddag 18 juni van de Kerk hebben mogen ontvangen.

Ook de liefdevolle aandacht die een ieder ons schenkt, geeft ons blijdschap en hartelijkheid en het gevoel er al jaren bij te horen.

Het geeft ons een enorme steun.

Cor en Yvonne van Krimpen

Liedboek in groot lettertype

Al enige jaren hebben wij in onze kerk het Liedboek in grote letters. Als u in het gewone Liedboek de teksten steeds moeilijker kunt lezen, is dit misschien een oplossing voor u. Iemand van de WED of de koster zorgt ervoor dat de liederen die in de dienst worden gebruikt

voor u klaar liggen in een mapje. Na afloop van de dienst levert u dit weer in en een week later ligt alles weer klaar.

Hebt u vragen of wilt u van dit grotere lettertype gebruik maken? Neem dan contact op met Bas Geelhoed (0180-413552).

Wij gedenken

Op 4 juli is op 74-jarige leeftijd ons gemeentelid Jan Haasdijk overleden. Dertien jaar geleden werd de ziekte van Parkinson bij hem vastgesteld. Jan heeft zich daarmee verzoend en in de jaren die volgden gereisd, voluit meegedeeld met anderen en bezoekwerk gedaan binnen onze gemeente. Dat laatste deed hij met plezier, humor en structuur – en het gaf hem voldoening.

In het afgelopen half jaar maakte zijn conditie een vrije val en kon hij niet langer thuis wonen. Dat viel hem zwaar, maar hij klaagde niet en probeerde moed te houden. Dat hij zich steeds minder goed verstaanbaar kon maken drukte op hem, maar ook in die fase bleef hij karaktervol en positief.

Jan wilde bij zijn uitvaart geen kerkdienst, maar wel een mooi programma. Het werd door Hetty, zoon Jean, schoondochter Sandra samen met mij voorbereid. Op zijn verzoek leidde ik op woensdag 12 juli namens onze kerk de bijeenkomst om te danken voor zijn leven. Dat gebeurde in de aula van het uitvaartcentrum aan de Langenhorst 100 op Rotterdam-Zuid.

Hierna werd Jan in besloten kring gecremeerd.

Onze gedachten zijn bij Hetty, van wie het leven zo lang in het teken stond van zorg om Jan. Het vroeg fysiek en mentaal veel van haar. Zelf onderging Hetty onlangs een grote operatie. Haar revalidatie zal verdergaan, nu met het verdriet om Jan erbij.

Ook Jean, Sandra en kleinzoon Rick hebben altijd omgezien naar Jan. Ze zullen hem missen, maar voelen ook dat voor Jan zelf de dood het einde betekent van veel tegenslag-op-rij. Uiteindelijk was het een hersenbloeding, waarvan hij niet meer zou herstellen, en dan is het uit liefde dat je het iemand gunt om te mogen sterven.

Jan was geen man van omhelzingen, grote woorden, orthodoxie of hemelse vergezichten. Hij was in zijn diepere emoties gesloten, maar stond gul voor anderen klaar. Zo zag hij (en zo ziet ook zijn gezin) het geloof: het moet blijken, je moet het waarmaken in je medemenselijkheid. Respecteer elkaar in geloofsopvattingen.

In een pastoraal gesprek heeft Jan moeilijke geloofsfacetten uit zijn jeugd uiteindelijk nog onder woorden gebracht. Hij gaf aldoor blijk van een grote liefde voor Hetty. Bij de praktische insteek die zo bij Jan hoorde koos ik een lied dat in de kerkdienst van onze gemeente op 9 juli heeft geklonken. Toen is Jan herdacht en is het steentje met zijn naam in de gedenkhoek gelegd. Het betreft een tekst van Henk Jongerius. Moge het goede van Jan bewaard blijven onder ons.

Ria Keijzer

*Handen heb je om te geven van je eigen overvloed
En een hart om te vergeven wat een ander jou misdoet
Ogen heb je om te zoeken naar wat mensen nog ontbreekt
En een hart om dat te zeggen wat een ander moed in spreekt*

*Voeten heb je om te lopen naar een mens die eenzaam is
En een hart om waar te maken dat geen mens een eiland is
Oren heb je om te horen naar een mens die vrede is
En een hart om te geloven in een God die liefde is.*

*Handen heb je om te geven van je eigen overvloed
En een hart om te vergeven wat een ander jou misdoet
Ogen heb je om te zoeken naar wat mensen nog ontbreekt
En een hart om dat te zeggen wat een ander moed in spreekt*

*Voeten heb je om te lopen naar een mens die eenzaam is
En een hart om waar te maken dat geen mens een eiland is
Oren heb je om te horen naar een mens die vrede is
En een hart om te geloven in een God die liefde is.*

Berichten van de diaconie

Vakantietas 2023

Maandagavond 3 juli j.l. mochten wij (Marit, Marjon en de andere vrijwilligers) de gevulde Vakantietassen inleveren bij de Social Store.

Op woensdag 5 juli werden de tassen, net voor de start van de zomervakantie, uitgedeeld aan de betreffende kinderen. Het was weer een feestje om de Vakantietassen te mogen samenstellen,

hopelijk was het voor de kinderen een feestje om ze uit te pakken en hebben ze er veel plezier van.

Opbrengst Social Store

Op zondag 18 juni sloten we de inzameling (derde collectes) voor Social Store in Ridderkerk af. De totale opbrengst bedraagt € 665,10. Een prachtig bedrag waar we u dankbaar voor zijn!

3e Collecte voor Afrika: noodhulp en rampenpreventie in Ethiopië

Van zondag 2 juli t/m zondag 20 augustus 2023 is de derde collecte bestemd voor noodhulp en rampenpreventie in Ethiopië. Er dreigt voor 23 miljoen mensen in Ethiopië, Kenia en Somalië hongersnood.

Door aanhoudende, uitzonderlijke droogte gaan gewassen dood en sterven dieren. Volgens de Verenigde Naties is de situatie in de Hoorn van Afrika sinds 1981 niet zó nijpend geweest.

Via het internationale kerkelijke netwerk van Kerk in Actie kan met onze bijdrage water en voedsel uitgedeeld worden, vooral aan de meest kwetsbaren. Daarnaast steunen we daarmee ook rampenpreventie: boeren en boerinnen leren vruchtbare grond vasthouden, de bodem irrigeren en nieuwe gewassen verbouwen die tegen droogte kunnen. Ze gebruiken een weeralarm om te zien wanneer ze kunnen planten en oogsten. Ook leren ze over andere bronnen van inkomsten (een eigen bedrijf) zodat ze minder kwetsbaar zijn als de oogst tegenvalt.

Lees meer op www.kerkinactie.nl/ethiopië

Helpt u mee om deze collectes tot een succes te maken? Hartelijk dank!

kerk in actie

Ghana

Op **zondag 13 augustus** zijn de collectes bestemd voor de Kerk en **KIA Ghana**. Ghana is een overwegend christelijk land, maar in het noorden vormen christenen een minderheid. Daarom is het belangrijk dat de kerk hier goede leiders heeft, die niet alleen veel Bijbelkennis hebben, maar ook investeren in contacten met moslims.

Het opleidingscentrum van de Presbyteriaanse Kerk leidt voorgangers, kerkelijk werkers en jeugdleiders hiervoor op. Daarnaast worden jongeren opgeleid voor een praktisch vak en leren analfabeten lezen en schrijven in hun eigen dorp.

Monica vertelt: *“Drie jaar geleden zijn we een nieuwe kerk gestart in Tamale, in het noorden van Ghana. In onze kerk komt maar één keer per*

maand een predikant langs. De andere keren preken we zelf. Ik geef les op een basisschool en zorg voor mijn gezin, maar ik leid ook zondags diensten. Die duren bij ons drie uur. Twee jaar geleden ben ik met deze training van de kerk gestart. Ik leer van alles over het Oude en Nieuwe Testament, ethiek, liturgie, bidden en de missie van de kerk. Dankzij de trainingen voel ik me een stuk zekerder in mijn werk voor de kerk.”

Werelddiaconaat in Israël

Op **zondag 27 augustus** vieren we de maaltijd van de Heer en zijn de collectes bestemd voor het **Werelddiaconaat in Israël** en de Diaconie.

Jongeren in Israël hebben vaak weinig kennis van de politieke en historische realiteit van hun land. Met een speciaal onderwijsprogramma leert mensenrechtenorganisatie Rabbis for Human Rights jonge Israëli's - voor hun verplichte dienstdienst begint - meer over mensenrechten en welke plek deze in het jodendom hebben.

Ook zijn er ontmoetingen met leeftijdsgenoten, zoals Palestijnse jongeren uit de Westbank of asielzoekers uit Afrika. Hierdoor leren jonge studenten op een nieuwe manier naar hun landgenoten kijken.

De 3^e collecte is deze zondag voor **Mercy Ships**, dit is het vaste 3^e collectedoel bij de Avondmaalszondagen.

De diakenen wensen iedereen een hele fijne en zonnige zomer toe!

Voedselbank

Op zaterdag 5 augustus kunt u weer producten inleveren voor de Voedselbank.

Gevraagd worden: Houdbare melk, macaroni of andere soorten pasta plus saus, rijst, pindakaas, jam, hagelslag, vlokken en groente in potten of blikken, en allerlei houdbare producten.

U kunt alles inleveren tussen 11 uur en 12 uur bij de ingang van ons kerkgebouw.

Namens de diaconie en vooral namens de mensen die het zo hard nodig hebben: hartelijk dank.

Namens de diaconie,
Marjan Geelhoed & Arja van Wingerden

Bloemen van de kerk

De bloemen van de kerk zijn de afgelopen weken, als groet en bemoediging namens ons allen, gegaan naar:

- 11 juni Marry Loch-Lugtigheid
- 18 juni Yvonne en Cor van Krimpen-Snijders
- 25 juni Miny en Piet van der Pols-van Winden (zie foto hiernaast)
- 2 juli Nel en Cor Hengstmengel-Delhaas
- 9 juli Geertje en Oenze Wijma-van der Molen

Weet u misschien ook iemand die we er blij mee kunnen maken? Laat het mij weten!

Met vriendelijke groeten, Wil Wendrich, tel 0180 487050,
scriba@pgbolnes.nl

Zelfstandig uitvaartbegeleider

Ingezonden door uitvaartbegeleider Annemarie Voogt, een buurtgenoot van onze kerk.

Beste gemeenteleden van Kerk aan de Maas.

Wat leuk dat ik mij even mag voorstellen in jullie kerkblad.

Voor wie mij (nog) niet kent: mijn naam is Annemarie Voogt. Ik ben een kennis van Paul Zuurveld. Paul en ik hebben voor een echtpaar op leeftijd gezorgd, tot aan hun overlijden in december 2021 en september 2022.

Ook ben ik een buurtgenoot van de meesten van u, ik woon in het mooie Bolnes aan de Transvaalstraat 2.

Afgelopen juli ben ik als zelfstandig uitvaartbegeleider gestart met 'Afscheid met Ann', zie voor meer informatie www.afscheidmetann.nl

Vanuit mijn eigen naam ondersteun ik ZZP-ers in de uitvaartzorg die het druk hebben. Eén daarvan is Els de Zanger in Zwijndrecht, zie hiervoor <https://elsdezanger.nl/over-els-de-zanger/>

In 2022 bezocht ik in de Kerk aan de Maas de avond over het levenseinde en november jl. mocht ik aanwezig zijn tijdens Eeuwigheidszondag. Mooi om welkom te zijn en deze momenten mee te maken. Ik maakte ook kennis met jullie pastor Ria en heb gehoord over het pastorale project rondom 'het document', iets dat ik een ieder van harte gun. Ik vind het heel goed dat deze aandacht er is.

Voor de mensen vanuit de Kerk aan de Maas zou ik graag beschikbaar zijn als uitvaartbegeleider. Ik sta altijd open voor een vrijblijvende, nadere kennismaking en biedt dat hierbij aan.

Wie weet tot ziens.

Hartelijke groet, Annemarie Voogt

www.afscheidmetann.nl

tel. 06 43 94 22 18

info@afscheidmetann.nl

Collectes van 04-06-2023 t/m 25-06-2023

Datum	Bestemming	Bedrag
04-06-2023	JOP	€ 71,95
04-06-2023	Diaconie	€ 68,35
04-06-2023	Social Store Ridderkerk	€ 71,55
11-06-2023	Kerk	€ 58,10
11-06-2023	Algemeen Kerkelijke Arbeid	€ 52,05
11-06-2023	Social Store Ridderkerk	€ 58,15
18-06-2023	Kerk	€ 31,00
18-06-2023	Diaconie	€ 37,75
18-06-2023	Social Store Ridderkerk	€ 43,55
25-06-2023	KIA Colombia	€ 54,40
25-06-2023	Diaconie	€ 50,70
25-06-2023	Mercy Ships	€ 60,86

Collectes

Jolanda van der Pol - Griesdoorn vertrekt als jeugd- en gezinswerker uit de Levensbron

Mijn collega Jolanda, jeugdwerker in de Levensbron, heeft een nieuwe baan in haar eigen woonplaats Oud-Beijerland aangenomen. Nu zij ook pastoraal een stuk verder is met haar studie, wordt zij kerkelijk werker daar. Ik heb een hele fijne collega gehad aan Jolanda, die altijd verrassende werkvormen meebracht voor uitwisseling over eigen bronnen en het kerkenwerk. Ze heeft mooie gezinsontmoetingen georganiseerd, waaraan ook gezinnen uit onze gemeente aanschoven of bijdragen leverden. Wat zal de Levensbron en wat zullen wij Jolanda missen. Maar we gunnen het haar van harte en wensen haar veel zegen en een gelukkige tijd in haar nieuwe functie. Onze dank voor al het goede en voor het mooie contact.

Ria Keijzer

JOP

Het is zomervakantie!

Dat betekent dat er in augustus geen nevendienst is.

Wel weer op 3 september, startzondag. Na die zondag beginnen weer allerlei activiteiten in en rond de kerk, daarom heet het startzondag.

Voor jullie is er die zondag **Job en Jet** en vieren we jullie verjaardagen.

Daar krijg je nog een uitnodiging voor!

Jullie hebben thuis een vakantietasje gekregen met zomerspeelgoed en meer, veel plezier ermee.

En nu: fijne vakantie!

Femke en Janny

De leukste bladzijde

Salade van volkorenorzo met spinaziepesto, warmgerookte zalm en geitenkaas

Orzo (pastasoort) volkoren) 240 g, zalm (warmgerookt) 200 g, (zachte) geitenkaas 50 g, groene asperges 150 g, radijzen 1 bosje, jonge spinazie 70 g, olijfolie 1 el.

Voor de spinaziepesto: jonge spinazie 2 handjes, knoflook 1 teentje, gepelde amandelen 2 el, olijfolie 6 el, peper en zout.

Kook de orzo beetgaar volgens de aanwijzingen op de verpakking.

Giet de pasta af en laat hem uitlekken en afkoelen. Maak de pesto.

Pel de knoflook en doe hem samen met de spinazieblaadjes, de olijfolie en de amandelen in de cutter. Mix tot een gladde pesto. Kruid de pesto met peper en zout.

Snij de groene aspergetips in stukjes en bak ze kort aan in een pannetje met olijfolie. Kruid ze met peper en zout. Verwijder het loof van de radijsjes, maak ze schoon en snij ze in kwartjes. Spoel en droog de spinazie.

Meng wat pesto onder de orzo. Meng er de spinazieblaadjes, de aspergetips en de radijsjes onder. Trek de warmgerookte zalm in stukjes en verdeel ze over de pastasalade. Verdeel ook de geitenkaas erover. Serveer de pastasalade met de rest van de pesto.

Een heerlijke fruitsalade om mee te nemen naar het strand of zwembad

2 kiwi's geschild, in plakjes, 1 mango in blokjes, 200 gr aardbeien, 200 gr frambozen, 100 gr blauwe bessen, 2 takjes munt, 2 el kokosvlokken, 1-2 el honing optioneel. Meng alles in een grote kom. Heerlijk fris!

Moppen

Willem zegt tegen zijn moeder: "De burgemeester was vandaag op school."

Moeder vraagt: "En, had hij zijn ketting om?"

Willem: "Nee hoor, hij liep los!"

Twee domme prinsen hebben ruzie omdat ze hun paarden steeds door elkaar halen. "Laten we bij die van jou de staart afknippen!" zegt prins nummer een. Dat doen ze, maar nog steeds vergeten ze welk paard van wie is. "We laten de manen van jouw paard invlechten" zegt de tweede prins. Ook dat helpt niet. Als laatste redmiddel halen ze er een meetlat bij. "Aha!", zegt de eerste prins, "ik zie nu dat jouw witte paard twee centimeter korter is dan mijn zwarte paard!"

Een man loopt langs een boomgaard en ziet iemand langzaam appels plukken. "Kan dat niet wat sneller?", zegt de man. "In dit tempo zal je niet meer dan 10 appels per dag plukken!" De plukker antwoordt: "Dat zal mij verbazen, want dit is een perenboom!"

Ijsjes maken

Deze kaarten met 3D ijsjes zijn superleuk om te maken. Voor het hoortje knip je uit 3 verschillende kleuren papier 4 cirkels uit. Van iedere kleur plak je één bol op een vel papier en de andere drie cirkels vouw je dubbel.

Leg de dubbel gevouwen cirkels dan op elkaar, smeer wat lijm op de gevouwen kant en plak ze in het midden van de cirkel op je papier.

Daarna plak je het hoortje (daarvoor vind je op de website van ladylemonade.nl een gratis te printen voorbeeld of je maakt er zelf één) er overheen.

Voor het maken van de ijslolly doe je hetzelfde, alleen knip je dan geen cirkels, maar 4 ijsjes uit papier, waarvan je er 3

dubbel vouwt. En onder de ijslolly plak je 2 halve ijsstokjes.

Breinbrekers

Kwestie van logisch denken.
Lukt dat ?
Welke cijfers moeten op de plek van het vraagteken ?

1 + 1 = 121
1 + 2 = 134
2 + 2 = 444
3 + 2 = 954
3 + 3 = ? ? ?

★ ★ ★ ☆ ☆

De dag voor gisteren was ik 25 jaar.
Volgend jaar word ik 28!

Wanneer ben ik jarig?

★ ☆ ☆ ☆ ☆

Er wijkt er eentje af...
Zie je hem ?

★ ☆ ☆ ☆ ☆

Kleurplaat

COOLBEEREDS.COM

Antwoorden breinbrekers

- Logisch denken: Het eerste getal van het antwoord is het eerste getal in het kwadraat te doen. Dus $3 \times 3 = 9$. Het tweede getal is de 2 getallen bij elkaar optellen: dus $3 + 3 = 6$. En het laatste getal is het tweede getal in het kwadraat doen: dus $3 \times 3 = 9$. Dus 969.
- Jarij: Ik ben op 31 december jarij. Toen werd ik dus 26 jaar. Dan is het vandaag namelijk 1 januari. Dan word ik dit jaar nog 27. En volgend jaar 28 jaar.
- Zie je het? Op de vierde rij van boven, aan de rechterkant, staat op de vijfde plaats een kameel.

Theologische Zomerschool Den Haag 2023

Welkom bij de zomerschool in de Bosbeskapel van maandag 21 t/m vrijdag 25 augustus

De zomerschool bestaat uit acht lessen-met-gesprek over thema's uit de theologie, verbonden aan Bijbel, cultuur en samenleving.

'Een weekje theologie' dus, waarin je kennis en inspiratie opdoet. Je gaat op ontdekkings-tocht langs boeiende zienswijzen en je ontmoet daarbij andere geïnteresseerden in een sfeervolle omgeving. Voorkennis is niet vereist, affiniteit en nieuwsgierigheid zijn dat wel.

De zomerschool heeft zoveel belangstelling gewekt dat we deze keer in de Bosbeskapel bij elkaar komen met ruimte voor maximaal zestig deelnemers.

Het adres: Bosbesstraat 5, 2564 PA Den Haag.

Programma

Dit jaar is het thema "Alles is liefde", dat benaderd wordt vanuit meerdere theologische invalshoeken.

Verspreid over de week zijn dit de sprekers en thema's:

- Ma.mo Casper van Dongen met: 'Paulus, de theoloog van het Nieuwe Testament - met 1 Korintiërs 13;
- Ma.mi Renée van Riessen met: Compassie en naastenliefde in filosofisch perspectief;
- Di.mo Jacob Korf met: een excursie naar de Grote of Sint Jacobskerk in den Haag;
- Di.mi Carel van der Meij met: Oude liefde roest niet - zicht vanuit de kerkgeschiedenis op personen en gebeurtenissen die het vuur van de liefde brandend hielden;

Woensdag: vrije dag

- Do.mo Martin Koster met: Liefde op het eerste gezicht. Het (ver)gezicht van de liefde; via Shakespeare en Rumi naar de scheppingsverhalen uit Genesis;
- Do.mi Gerco Lock met: Hooglied – de beeldtaal van de liefde in een tijdreis langs kunst van mystici, Bach en Chagall;
- Vr.mo Henk van Laren met: Als alles liefde is en God is liefde, is God dan alles? Ethiek en therapie bij Spinoza en Mozes;
- Vr.mi Bert Mooiman met: Liefde voor en in kerkmuziek - "If music be the food of love, play on!"

Extra informatie

Deelname kost in totaal € 80,00. Regel is dat je zoveel mogelijk alle lessen volgt; intekenen op onderdelen is niet mogelijk. Je neemt je eigen lunch mee, maar voor de drank en wat lekkers wordt gezorgd. We beginnen om 10.00 uur en sluiten af om 16.00 uur. Op maandagmorgen starten we eerder vanwege de opening, op vrijdagmiddag is er een gezellige nazit met een hapje en een drankje.

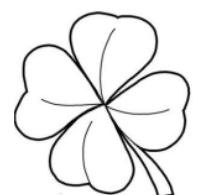
De kerk is met bus 21 en tram 2 prima te bereiken en ook is er voldoende parkeergelegenheid nabij de kerk. Het gebouw is rolstoeltoegankelijk. Moderne technische middelen zorgen dat de lessen goed te zien en te horen zijn.

Aanmelding en communicatie

Heb je belangstelling en wil je meer informatie, bel dan met 06 50 22 82 50. Wil je je aanmelden, schrijf dan een mail aan theologischeszomerschool@gmail.com met vermelding van je naam, postadres, telefoonnummer en mailadres. Je ontvangt dan een bevestiging met betaalinformatie. Na betaling sta je definitief ingeschreven. Wil je liever een postadres gebruiken, stuur je aanmelding dan naar Ria Keijzer – Meeuwse, Tollenskade 17, 2274 LT Voorburg, 06 – 50 22 82 50.

Verspreiding

We hopen dat je anderen attent wilt maken op de zomerschool binnen je eigen kennissenkring, buurt of geloofsgemeenschap. Graag tot ziens en hartelijke groeten, Jacqueline van der Deijl – Mandemaker, Rien de Jonge, Tom Vreugdenhil, Ria Keijzer – Meeuwse (coördinator).

Protestantse Kerk over racisme & slavernij

Het slavernijverleden heeft sporen nagelaten in de kerkelijke geschiedenis. Om daarmee in het reine te komen, werkt de Protestantse Kerk mee aan een onderzoek naar de betrokkenheid van protestantse kerken bij slavernij en kolonialisme. Daarin wordt onder meer in kaart gebracht hoe het denken over slavernij en racisme is ontwikkeld. Hoe acteerde de Protestantse Kerk de afgelopen decennia op deze twee thema's?

Wereldraad van Kerken en racisme

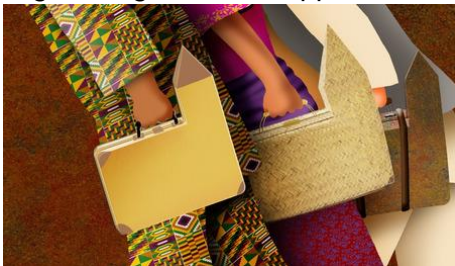
In 1968 - het jaar dat Martin Luther King vermoord wordt - richt de Wereldraad van Kerken het programma 'Combating Racism' op, een belangrijk thema voor deze oecumenische organisatie die ook een rol speelde bij de afschaffing van apartheid in Zuid-Afrika en de verzoening die daarna nodig was.

Tijdens de assemblee van de Wereldraad in Nairobi (1975) wordt verklaard: 'Racisme is zonde tegen God en medemensen. Het staat lijnrecht tegenover de gerechtigheid en de liefde van God zoals die geopenbaard is in Jezus Christus. Het vernietigt de menselijke waardigheid van racist én slachtoffer.' In de assemblees in de jaren erna sprak de Wereldraad zich keer op keer ferm uit tegen racisme.

Protestantse Kerk en racisme

In 1962 bespreekt de generale synode van de Nederlandse Hervormde Kerk het rapport 'Het rassenvraagstuk' waarin nog nauwelijks te bespeuren is dat de Nederlandse samenleving zelf met dit vraagstuk worstelt. In de decennia daarna wordt duidelijk dat het vraagstuk ook in Nederland speelt.

Migrantengemeenschappen in Nederland spreken met name de kerken aan op de boodschap van het evangelie en de betekenis daarvan voor de bestrijding van racisme als zonde. Ook het standpunt van de Wereldraad van Kerken dringt bij ons door.

Dit alles leidt ertoe dat de generale synode van de Nederlandse Hervormde Kerk in 1992 de nota 'Racisme is zonde' bespreekt. In haar besluitvoorstel over deze nota belijdt de synode dat 'racisme een concretisering is van de hoogmoed als oerzonde in ons aller

hart en dat wij schuldig staan voor God en de mensen doordat wij de pijn en het verdriet van zwarte mensen daadwerkelijk hebben verzaamd of hebben nagelaten daarin te delen'.

Ook besluit de synode dat er gespreksmateriaal over racisme voor plaatselijke gemeenten ontwikkeld moet worden. Deze brochure met als titel 'En God zag dat het zeer goed was ... Racisme is zonde' verschijnt in 1993 als onderdeel van het tijdschrift *Toerusting*, waarbij ook de gereformeerden en het Vrijzinnig Protestants Centrum voor Maatschappelijke Toerusting betrokken zijn.

Vanwege de toenemende verharding van het maatschappelijk debat over de multiculturele samenleving bespreekt de generale synode van de Protestantse Kerk in mei 2004 het rapport 'Beeld en gelijkenis. Elementen voor een visie van de Protestantse Kerk in Nederland op multicultureel samenleven'. De kerk roept al haar leden en de Nederlandse samenleving op om zich teweer te stellen tegen uitingen van onderdrukking, discriminatie, racisme en vreemdelingenhaat.

De beruchte 'minder minder minder'-uitspraak van PVV-politicus Geert Wilders in aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen zijn voor de Protestantse Kerk, de IKON en de EO aanleiding om op 23 maart 2014 een interkerkelijke kerkdienst tegen racisme uit te zenden.

In juli 2016 roept de Remonstrantse predikant Tom Mikkers op de zin 'De negers en hun loftrompet' te verwijderen uit het lied 'Jeruzalem, mijn vaderstad'. Die kritiek wordt door de toenmalige preses, Karin van den Broeke, onderschreven, maar er gebeurt niets mee.

In 2020 komt dit onderwerp opnieuw ter sprake en gaat de Protestantse Kerk hierover in gesprek met migrantenkerken en Joodse organisaties. Naar aanleiding van deze gesprekken wordt duidelijk dat het beter is om de tekst te vervangen. Eind 2021 presenteren de erven van tekstschrijver Willem Barnard een nieuw couplet.

Op 9 juni 2020 schrijft scriba René de Reuver een protestants perspectief naar aanleiding van de wereldwijde ophef na de dood van George Floyd. 'De Geest van God ontnemt mensen de adem niet, maar schenkt deze aan ieder mens. De noodroep van George Floyd 'I can't breathe' (ik kan niet ademen) is een schreeuw uit de diepte tegen het uitdoven van de pinkstergeest.'

Protestantse Kerk en slavernij

Op 1 juli 2013 is het 150 jaar geleden dat de trans-Atlantische slavernij van Nederland in Suriname werd afgeschaft. In juni van dat jaar brengt de Raad van Kerken, ook namens de Protestantse Kerk, een verklaring over het Nederlandse slavernijverleden uit. In deze verklaring wordt ook gewezen op de verantwoordelijkheid van de kerken zelf: 'Als kerken weten we ons deel van dit schuldig verleden en moeten we vaststellen dat theologie in bepaalde omstandigheden misbruikt is om slavernij te rechtvaardigen. Als kerken benoemen we deze betrokkenheid, en willen we helpen recht te doen aan de nazaten van hen die soms generaties achtereen zijn geknecht en uitgebuit, waarbij we als kerken ons realiseren dat kerken destijds onderling verschilden qua mogelijkheden, en dat er binnen diverse kerken ook verschillende geluiden te horen waren.'

In oktober 2021 wordt bekend dat de Protestantse Theologische Universiteit (PThU), in samenwerking met onderzoekers van de VU, het onderzoek 'Kerk en slavernijverleden' start. De centrale vraag van het onderzoek is hoe slavernij in de kerk een rol heeft gespeeld.

Kerk in Actie

Ook namens de Protestantse Kerk zet Kerk in Actie zich in tegen racisme. Bijvoorbeeld door de volgende projecten te steunen:

- **Ghana:** In 2007 begon James Kofi Annan een opvang voor kinderen die net als hijzelf destijds als kindslaaf in de visserij moeten werken op het gigantische stuwmeer Lake Volta. Met zijn organisatie Challenging Heights wil hij deze meest schadelijke vorm van kinderarbeid laten stoppen. En kinderen die hier slachtoffer van zijn een nieuwe toekomst bieden met familie en onderwijs.
- **Zuid-Afrika:** Hoe worden witte, zwarte en kleurling christenen solidair met elkaar? Via Kerk in Actie kunt u Zuid-Afrikaanse voorgangers steunen om hierover samen van gedachten te wisselen. Ze worden diaconaal actief en leren de Bijbel lezen vanuit het perspectief van de armen.

Er is ook een interessant artikel over slaven en wat de Bijbel daarover zegt:

<https://www.eo.nl/artikel/wat-zegt-de-bijbel-over-slaven>

Bron: website PKN

Contactpersonen Protestantse Gemeente te Bolnes

Pastor / Kerkelijk werker	Mw. M. (Ria) Keijzer-Meeuwse e-mail: ria.keijzer@casema.nl	070-3191938 / 06-50228250
Voorzitter Kerkenraad	Dhr. H.P. (Henk) den Breejen e-mail: voorzitter@pgbolnes.nl	010-4790357
Scriba	Mw. W. (Wil) Wendrich e-mail: scriba@pgbolnes.nl	0180-487050
Voorzitter C.v.K.	Dhr. J. (Jan) Luijendijk	0180-416731
Penningmeester C.v.K.	Dhr. J. (Joost) Trouw e-mail: jtrouw@hetnet.nl	0180-415062
Voorzitter Diaconie	Mw. M. (Marjon) Koers - Hoogendijk e-mail: marjonhoogendijk@hotmail.com	06-22319542
Penningmeester Diaconie	Mw. M. (Marit) Leertouwer-Luijendijk e-mail: maritleertouwer@hotmail.com	0180-416546 06-27212389
Contactpersoon W.E.D.	Mw. J. (Janny) van der Voort e-mail: vandervoortromeijn@gmail.com	0180-414101
Jeugd	Mw. J. (Janny) van der Voort e-mail: vandervoortromeijn@gmail.com	0180-414101
Kerk en Israël	Dhr. P. (Peter) van der Graaf	0180-413859
Coördinator zalenverhuur	Mw. M. (Marit) Leertouwer-Luijendijk e-mail: beheer@pgbolnes.nl	0180-416546 06-27212389
Kerk aan de Maas	Dhr. B. (Bas) Geelhoed e-mail: basgeelhoed52@gmail.com	0180-413552
Ouderenvervoer en Preekvoorziening	Mw. T. (Truus) Luijendijk e-mail: truusluijendijk@hotmail.com	0180-416731
Contactpersoon Beeld & Geluid	Dhr. R. (Rob) Stegman e-mail: beamerteam.pgbolnes@gmail.com	06-28142718
Coördinatie koster en Kerkelijk Bureau	Mw. W. (Winy) van der Pijl e-mail: winyvanderpijl@outlook.com	0180-410008 06-29030652

Adresgegevens & website

Protestantse Gemeente te Bolnes, Pretoriusstraat 56, 2987 AK Ridderkerk
0180-418508 www.pgbolnes.nl

Bestellen collectebonnen

Dhr. J. (Joost) Trouw, tel. 0180-415062 Mw. A.E. (Annemarie) Tamerius, tel. 0180-416135
ING bank NL 27 INGB 0000 0120 47 t.n.v. Protestantse Gemeente te Bolnes

Bankrekeningnummers

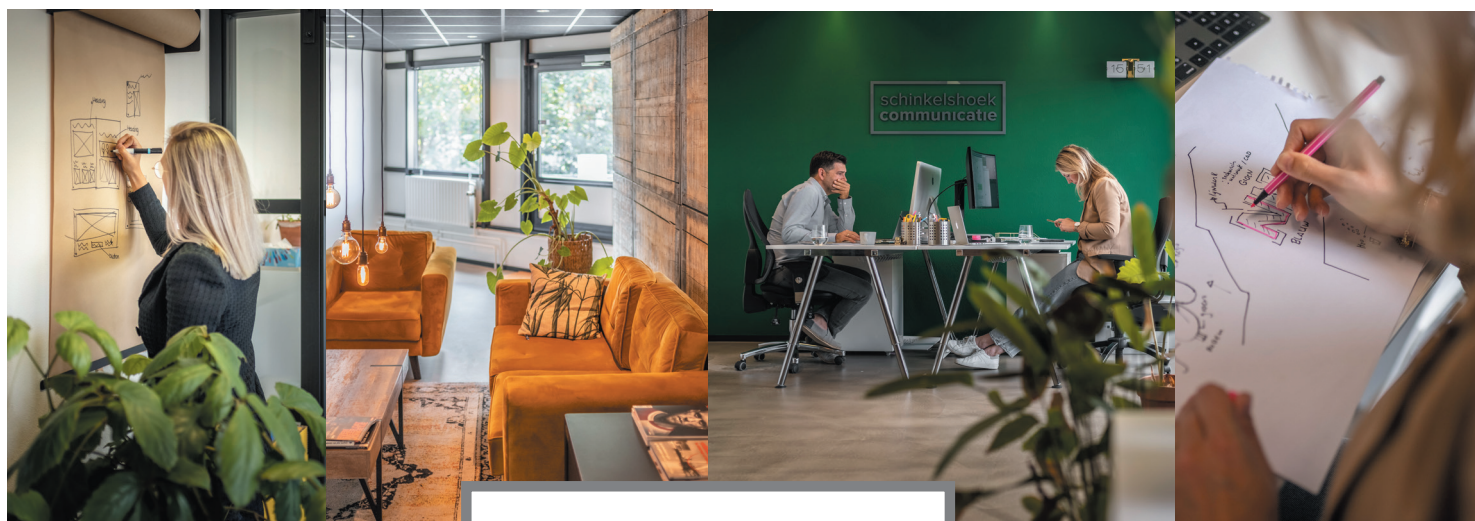
Kerk ING bank NL 27 INGB 0000 0120 47 t.n.v. Protestantse Gemeente te Bolnes
Diaconie Rabobank NL14 RABO 0373 7451 68 t.n.v. Diaconie Protestantse Gemeente te Bolnes
ANBI PG te Bolnes RSIN 824137528 ANBI Diaconie PG te Bolnes RSIN 824137590

**C
o
n
t
a
c
t
p
e
r
s
o
n
e
n**

Leertouwer

financiële diensten

- JAARREKENING
- BELASTINGEN
- COMMERCIËEL ADVIES

schinkelshoek
communicatie

marketingconcepten | vormgeving | producties

Kérastase Kapper

Haarmode Meyer

Creativiteit in actuele haarmode

**Dames op afspraak
Heren zonder afspraak**

Amerstraat 32
Winkelcentrum Bolnes-Zuid
0180 - 411830

Fairtrade producten en kerstpakketten

Schoutstraat 17 | www.wereldwinkelridderkerk.nl

Autobedrijf Van Splunder
Ridderkerk